

พูดเหมือนได้

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เขามาให้ดูอยู่ เขาว่าเขามาที่นี่แล้วไปพูด เขามาที่นี่ คำว่ามาที่นี่หมายถึงว่า เขาไม่ได้มาพูดให้เราเห็นด้วย แต่เวลาพูดไปเหมือนที่เราพูดถึงสังคมเนี่ย เวลาเราพูดไปสังคมปั่นป่วนไหม โอ้คนนั้นมาพูดเห็นไหม มีเด็กเล็กๆ มันโพสต์เข้าไปเนี่ย หลวงพ่อสงบเนี่ย เลิกว่าหลวงพ่.....สักทีสิ โอ้หนูเจ็บ โอ้มันพูดแล้วน่าเห็นใจ มันไร้เดียงสาละ แล้วอย่างเขาว่าเราจะไปแก้คนโน้นคนนี้ ไม่ใช่หรอก แก้ไม่ได้หรอก พระพุทธเจ้ายังเอาไม่ได้หมดเลย ถ้าพระพุทธเจ้ารู้สัตว์ขนสัตว์ได้ พระพุทธเจ้าบังคับให้ความคิดของคนให้เหมือนกันหมดได้นะ พระพุทธเจ้าทำหมดแล้วแหละ แม้แต่พระพุทธเจ้ายังทำไม่ได้ ไม่มีใครทำได้ ไม่มีใครทำได้หรอก นานาจิตตัง

เพียงแค่เราเห็นว่าถ้าเราไม่พูดอะไรเลย มันก็จะไหลกันไปอย่างนี้หมด แล้วไหลไปหมด แล้วเวลาผิดพลาดไปแล้วมันจะเสียใจกันทีหลังไง เสียใจทีหลัง เราห่วงที่จะเสียใจ เสียใจแน่นอน เสียใจแน่นอน ช้าหรือเร็วเท่านั้น ความจริงคือความจริงของไม่จริงคือของไม่จริง แต่ของไม่จริงเราตามไปแล้วถึงเวลาที่ที่สุดแล้ว เราไปรู้ไม่จริงต่อเมื่อพวกเรานี้มีเยอะมากนะ เวลาประพฤติปฏิบัติไปนี้ทุ่มไปทั้งตัวเลย แล้วพอมารู้เข้าอีกที เนี่ย มันก็แบบ grunnฐานเราเรียก grunnฐานม้วนเสื่อ พอ grunnฐานม้วนเสื่อคือมันหมดกำลังใจ มันหมดทุกอย่างแล้วนะ มันเลยทอดหุ่ยเลย ทอดอะไรตายอยากถึงจะรู้ตอนนั้นมันก็เสียขายซะไหม

แต่ถ้าเราพูดอย่างนี้แล้ว มันจะกระทบกระเทือน แต่สำหรับเรานะ เราว่าเราไม่ได้กระทบกระเทือน มันเหมือนกับเราคุยกันด้วยเหตุผล ถูกหรือผิด เราคุยกันด้วยเหตุผล เราไม่ได้ว่าตัวบุคคล ไม่เคยว่าใครเลย อย่างเช่นกรณีที่เขาพูดเนี่ย เขาไปพูดอยู่ บอกว่าพระสงฆ์พูดให้เหมือนก็ไม่ได้ ห้ามพูดเหมือนกัน เขาพูดอย่างนี้นะบอกพูดเหมือนกันก็ไม่ได้ แต่ความจริงที่เขามานี้ เขาพูด เขาพูดธรรมะไง พูดถึงหลวงปู่คุณุย์ เราบอกหลวงปู่คุณุย์ท่านอธิบายอย่างนี้ เห็นไหม ความรู้สึกเป็นรูป ความคิด

เป็นนาม เพราะมีรูปแล้วพอมีนาม นามคือความว่าง ความว่างมีรูปมีนาม มันก็เคลื่อนไป แล้วพอมันเคลื่อนไป

เขาพูดถึงสภาวะธรรมไง สภาวะธรรมขอเปลี่ยนเป็นสภาวะธรรม ถ้าสภาวะธรรมสภาพอารมณ์ของเขานี้ละ เวลาเขาใช้ เขาตามความคิดไปเนี่ย แล้วพอตามความคิดไป ความคิดมันไม่มีอารมณ์ความรู้สึก เขาบอกว่าอันนี้เป็นสภาวะธรรม มันเป็นปัจจุบัน มันเป็นสภาวะธรรม แล้วถ้าความคิดของเรามันมีอารมณ์ความรู้สึก กิเลส สมมติของความโลภ ความโกรธ ความหลงอันนี้เป็นสภาวะโลก เราถามกลับนะ..เฮ้ย! มันมีอย่างนี้ด้วยหรือ เฮ้ย! มันมีจริงๆ หรือ เราบอกมันเป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้เลย

ปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าสติเราตามความคิดไป ความคิดหยุดเลย ถ้าทันความคิดหยุด แต่ถ้ามันยังคิดอยู่ มันยังคิดไปอยู่เนี่ย เขาบอกว่าเป็นสภาวะธรรม เป็นไปไม่ได้ เพราะความคิดมันมีความรู้สึก ถ้าเราไม่มีความรู้สึกความคิดเกิดขึ้นไม่ได้ เวลาเราคิดเราต้องมีความรับรู้ความคิด แม้แต่คิดโกรธคิดเกลียด คิดธรรมดามันก็ต้องมีความคิด เพราะในความคิดมันมี รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ในความคิดเราเนี่ย ถ้า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณไม่รวมกันเป็นอารมณ์ มันหมุนไปไม่ได้ ความคิดไม่มี ไม่มี แต่เขาบอกว่าเขามีความคิดอยู่นะ เป็นสภาวะธรรม แล้วคิดเป็นธรรม เราถามว่ามันเป็นไปไม่ได้หรือวะ นี่ไงเราบอกว่าคำพูดเหมือนกัน แต่มันไม่เหมือนกัน เพราะมันไม่เข้าใจใจ มันไม่เข้าใจตามข้อเท็จจริง

เราบอกว่าคนรู้จริงพูดก็ถูก คนรู้ไม่จริงพูดก็ผิด แต่เขาไปพูดข้างนอกนะ พูดเหมือนก็ไม่ได้ทำนไม่ยอม เราอธิบายทุกอย่างเลยนะ อธิบายด้วยเหตุด้วยผลหมดนะ เพราะเราถือว่าคนมาคุยธรรมะนี่ ชุมมสากัจฉาเอตมมุงคลมุตตม การสนทนาธรรมนี้เป็นมงคลอย่างยิ่ง เราคุยกันด้วยเหตุด้วยผล แล้วเวลาคุยกันด้วยเหตุด้วยผล เวลาอยู่ต่อหน้าเรานะ ครับผม ครับผม ขอมรับหมด พอออกไปข้างนอกนะ โอ้ย.. ไปดูท่านเอ๋อีกชั้นก็พอ เขาวานะ ใครอย่าไปคุยด้วยนะ เวลาวันขึ้นมาเดี๋ยวผู้หญิงเนี่ยร้องไห้เลยแหละ เนี่ยเวลาเขาไปพูดไปพูดอย่างนั้น

คำพูดนะเรายกตัวอย่าง คำว่า “รถ” รถนะเวลาเราอยู่ในกรุงเทพฯ ไซ้ไหม เราโบกแท็กซี่ เราก็ได้นั่งรถ รถเป็นรถสาธารณะ ถ้ารถส่วนบุคคลเป็นรถส่วนบุคคลแต่คำว่า “รถ” ของเรานี้ “รถ” เราได้รถมาหรือเปล่า ธรรม ความรู้ ความจริง เราจะถอยรถสัก

คันหนึ่ง เราจะมีรถเองสักคันหนึ่ง สมมุติเรามีความสามารถมาก เราจะสร้างรถเองก็ได้ แต่เราก็ต้องมีต้นทุน เราต้องมีเงินแลกเปลี่ยนอะไรมาประกอบขึ้นมาเป็นรถ ถ้าเราจะซื้อรถสักคันหนึ่ง ถ้าเรามีเงินเราถึงจะซื้อรถนั้นได้ เราไม่มีเงินแต่เราอยากซื้อสักคันหนึ่ง เพราะเรามีปัญญา เราก็ไปคาวน์ เราก็ไปผ่อนส่ง เห็นไหมการได้รถมานี้มันหลากหลายมาก แต่การได้หลากหลายมาอย่างไรงี้แล้วแต่ มันก็ต้องขึ้นต้นด้วยเงิน ไม่มีเงิน จะทำวิธีการใด เราคาวน์ก็เงิน คาวน์มากคาวน์น้อย ถ้าเงินสดนี้ของเราเลยเห็นไหม นี่คำว่าเงินนี่คือสมาธิ ถ้ามีไม่มีสมาธิ มีไม่มีหลักของใจเลยเนี่ย มีจะเอารถนั้นมาได้อย่างไร รถสาธารณะไง เห็นรถมาก็โบกไปไหนๆ ก็โบกไป นี่ใจรถเหมือนกัน

เราจะบอกว่า คำพูดที่มันเหมือนกันและไม่เหมือนกันใจ คือ เหมือนคำว่า “รถ” แต่ใครเป็นเจ้าของรถ ถ้าคนนั้นเขามีเงิน เขาซื้อรถของเขามาได้ เขาเป็นเจ้าของรถ เราไม่มีดังคันนะ แต่เรามีอยู่ ๕๐๐ บาทหรือมีอยู่ร้อยกว่าบาท พอกับค่าแท็กซี่ ภูก็มีรถ ภูโบกเอา เขาลงทุนคันหนึ่งก็แสนกล้าน ภูร้อยกว่าบาทภูก็ได้นั่งรถ แต่ภูนั่งเดียวเดียวนะ เดี่ยวเขาก็ถิบลลงแล้ว ถึงปลายทางเขาก็ถิบลลง แต่ถักรถของเรา เราไปได้หมด มันต่างกันทั้งนั้นนะ มันต่างกันที่มากคำว่า “รถ” นี่เหมือนกัน บอกพูดเหมือนไม่ได้ คำว่า “รถ” นะเรามีดังคันนะ ย้อนกลับมา เรามีเงินหลายร้อยล้านหลายพันล้านเลย แล้วเราจะซื้อรถ ไปถึงบริษัท บริษัทบอกว่าเขาจองรถหมดแล้ว ไม่มี เห็นไหม มีสมาธิมากมายขนาดไหนใช้ปัญญาไม่เป็น รถมาไม่ได้ ไม่มีสมาธิเลย ไม่มีเงินแม้แต่บาทเดียว ปัญญาไม่มีทาง มันเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่เป็นไปไม่ได้

เราอธิบายเรื่องอย่างนี้ตลอดเวลา อธิบายให้เขาฟังตลอดเวลา แต่ความเข้าใจของเขาเขามีใจ ว่างๆๆ มันมีนี่นะ หลวงตาพูดคำนี้ซึ่งใจเรามาก แต่คนคิดไม่ถึง ท่านบอกทำดี ทำชั่ว อะไรก็แล้วแต่นะ ยังมีลมหายใจฟอดๆ อยู่เนี่ย สถานะมนุษย์มันรับไว้ลมหายใจขาดเมื่อไร หลวงตาพูดบ่อย ลมหายใจขาดเมื่อไรนะ มันไปตามกรรมมีเลย มันไปตามกรรมมีนะ ลมหายใจขาดผลวะ จิตออกปั๊บ แต่เวลาปัจจุบันนี้ นอนก็ฝัน ฝันเรื่องนั้นเรื่องนี้จิตออกจากร่างเหมือนกัน แต่สาขานุญสาขกรรมมันยังอยู่ เข้าร่างถูก

เวลาเขาภาวนาใจ เวลาจิตออกแล้วกลัวไม่เข้า ไม่ต้องกลัว มันเข้ามาแน่นอน ถ้ามียังไม่ตาย แต่ถ้ามีตายแล้วนะ อย่างไรก็เข้าไม่ได้ จิตออกไปแล้วมันต้องไปตามสภาวะกรรม ลมหายใจขาดเมื่อไรเท่านั้นนะ เนี่ยผลบุญผลกรรมมันจะตอบสนองมีทั้งที่เลย

มึงจะรู้จริงเลยว่าเป็นอย่างไร เป็นตามที่มึงสร้างมาอย่างไรเท่านั้น นี่ลมหายใจยังไม่ขาด ไข่ใหม่ มันก็ว่างกัน พูดกันนี้ สภาธรรม สภาธรรม มันก็พูดตามที่มึงพูดกันไปนั่นแหละ มันไม่เป็นความจริงหรอก ถ้าเป็นความจริงเนี่ย เราถึงบอกว่าเขาบอกคำนี้

เราจะเน้น วันนี้เราเน้นคำว่าเขาบอก “พูดเหมือนไม่ได้” ใจเราบอกเขาบอกว่าเราพูดเหมือนไม่ได้ เราบอกพูดได้ ใครก็พูดได้ แต่คนฟังออกมามีกลิ่น เวลาเอ็งพูดเหมือนกันหมด ธรรมนี้เหมือนกันหมดเลย เห็นไหม ที่มาหาเนี่ยเมื่อก่อนอนาคตทั้งนั้นนะ มาหาเราบอกให้เริ่มต้นใหม่หมดเลย แล้วให้ พุทโธ พุทโธ พุทโธ ไปเนี่ย เขาทำเองนะ เขามาหาเราเอง พอพุทโธมันลงนะ ของนี้มันจริงจริงๆ เขาปฏิบัติอยู่ ในหมู่เขาได้อนาคตหมดเลย แล้วลูกเขานี้สงสารมาก ลูกเขาก็พยายามพาแม่มาหาเรา แล้วมาถึงเรานี้ เราบอกว่าจะอนาคตก็แล้วแต่ เพราะเราเข้าใจเรื่องอย่างนี้ดี

ถ้าคน คนมันติดเนี่ย มันถนอมของมันเนี่ย อย่างเช่นว่าเจดีย์ในหัวใจอย่าไปทุบทำลายของเขา เขาเคารพศรัทธาของเขา เราไปกระทบกระเทือนเขา เขาต้องเจ็บเป็นธรรมดา ไอ้ใครที่มันรับรู้อยู่ บอกว่าอนาคตก็อนาคตของมึง ช่างมึงไม่เป็นไร อนาคตก็อนาคต ให้เอ็งกำหนดพุทโธ พุทโธ พุทโธ ไปเรื่อยๆ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ ไปเรื่อยๆ ไปอยู่ที่โพธารามนั่นนะ แล้วจิตมันลง พอจิตมันลง เขามาพูดกับเราเองเนี่ย คำนั้นนะกับคำที่ คนที่เวลามาปฏิบัติที่นี้มานั่งร้องไห้อยู่เนี่ย เหมือนกันหมดเลย โอ้โฮ.. หลวงพ่อ พุทโธ หลวงพ่อดีกว่าอนาคตอีก เวลามันลงนี้ คือ ความรู้สึกมันว่าง มันเป็นข้อเท็จจริง จิตมันเป็นสมาธิ มันมีความรู้สึก มันมีรสของสมาธิ มันมีรสของความว่าง

อู้อู..ทำไมพุทโธของหลวงพ่อดีกว่าอนาคตล่ะ เพราะอนาคตของเขา เขาปฏิเสธให้อารมณ์เขาว่างอยู่ตลอดเวลา แล้วพอมาเป็นข้อเท็จจริงที่จิตมันลงนะ โอ้โฮ..พุทโธนี้ดีกว่าอนาคต คำว่า “พุทโธนี้ดีกว่าอนาคต” คือ เขารู้แล้วว่าอนาคตกับพุทโธอันไหนจริงอันไหนปลอมใจ ถ้าเขายังไม่รู้ว่าอันไหนจริงอันไหนปลอมเขาจะไม่พูดคำนี้ออกมา แต่พอเขารู้ว่าพุทโธ คือ สมาธิเนี่ย มันเป็นของจริง แล้ว อนาคตของเขามันไม่ใช่ของจริง เขาพูดเองว่าพุทโธของหลวงพ่อดีกว่าอนาคตอีก เสร็จแล้วนะ พออยู่กับเราพักหนึ่ง ๑๒ สิงหาคม เขากลับไปบ้านตาด ไปทำบุญที่บ้านตาดอีก ก็ไปเจอกลุ่มเขาอีกนั่นแหละ

เขาก็ไปพูดอย่างนี้บอกว่า พุทโชนีดีกว่าอนาคาอีก ที่นี้สังคมกระแสมันแรง พวกเขาเยอะแยะเลย เฮ้ย.. เอ็งได้ออนาคาแล้วนะ เอ็งกลับไปพุทโธทำไมอีกล่ะ เอ็งก็อนาคาเข้าก็อนาคาเห็นไหม หมูเราก็ออนาคาหมดเลยเนี่ย ว่างๆๆ อย่างเนี่ย ไอ้พุทโธเลยไปเชื่ออนาคาอีกเลย ทั้งๆ ที่เขารู้แล้วนะ เขายังทนกระแสไม่ไหว เขายังกลับไปเป็นอนาคาอย่างเก่าเห็นไหม ไปอนาคาอย่างเก่า คือ ว่างๆๆ อย่างเก่า ลูกเขามาบอกเรา หลวงพ่อ แม่เขาไปอนาคาอย่างเดิมอีกแล้ว เออ.. กรรมของสัตว์ ทั้งๆ ที่เขารู้ของเขาเนี่ย ปังจัดตั้ง รู้จำเพาะตน รู้จากความรู้สึกของเรา แต่ทนกระแสไม่ไหว กระแสว่าอนาคา ก็ยังไปอนาคากับเขา อนาคานึกเอานะ เนี่ยในวงปฏิบัติเรา มันวงแคบ เรื่องอย่างนี้มันรับรู้กันได้ รับรู้กันได้เพราะอะไร เพราะถือว่าการปฏิบัติ..เหมือนลูกเราเนี่ย เราเลี้ยงลูกมา อยากให้เป็นผู้ใหญ่ขึ้นมา ลูกเรามันต้องมีความผิดพลาดบ้าง มันต้องมีเกรเกตุเป็นธรรมดา

จิตในการปฏิบัติมันจะมีการผิดพลาด มีการพลั้งเผลอ มีการทำแล้วแต่สุดวิสัย ทำแล้วบางทีแบบว่า รู้เท่าไม่ถึงการณ์ มันจะมีอีกเยอะแยะไปหมดนะ แล้วครูบาอาจารย์เนี่ย โทษนะฟังทีเดียวยุ้หมดเพราะเราเป็นพ่อเป็นแม่ เราทำมาก่อนใช้ไหม เราเป็นพ่อเป็นแม่ เราทำมาก่อนเขา แล้วเขามาทำตามเราเนี่ย เราจะไม่รู้ได้อย่างไร แต่เขาคิดว่าพ่อแม่ไม่รู้เนาะ ไอ้ครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติมา มันก็เป็นอย่างนั้นมันทั้งนั้นนะ แล้วพอผิดพลาด เราก็แก้ไขไปตามนั้น นี่ความเห็นจริงมันเป็นอย่างนี้ แล้วก็บอกว่าพูดเหมือนไม่ได้ คำว่าพูดเหมือน คุณลืมนะ พุทโธ กับ อนาคา เขาพูดของเขาเอง สุดท้ายแล้วเขาก็กลับไปอย่างเดิมอีก กลับไปพูดเหมือนกันอย่างเก่า พูดเหมือนนะมันได้ แต่ข้อเท็จจริงในความเป็นจริงนั้น เป็นหรือเปล่า

ฉะนั้นพอมหาเรา ทำไมเราไม่ยอมรับการปฏิบัติ โดยสิ่งที่เราไม่ยอมรับ สิ่งที่เราผิดพลาดไปเฉพาะบุคคล เรายอมรับนะ เราถือว่าจริตนิสัย ถือว่าอำนาจาสนา ถือว่ามุมมอง แบบเนี่ยทุกคนมันเป็นไปได้ แต่สิ่งที่เราไม่ยอมรับ กระแสที่เขาว่ากัน เราไม่ยอมรับ เพราะอะไร ชื้อรด ชื้อรดเนี่ยเอ็งเอาเงินเข้าไปถึง ไปวางแล้วเอารถออกมา เอ็งทำได้ไหม ไม่ได้ มันต้องมีเอกสารการซื้อขาย เอ็งต้องเอาเอกสารไปต่อทะเบียน เอ็งเอารถออกไป แล้วเอ็งจะขึ้นทะเบียนยังงัย เอ็งมีเอกสารอะไรกำกับรถเอ็งไป แล้วเอ็งได้รถแล้ว เอ็งจะเอารถไปขึ้นทะเบียนได้ยังงัย เอ็งไปขึ้นทะเบียนแล้วหลักฐานล่ะ รถเอ็งมาจากไหน มึงปล้นเขามาหรือ มึงมีเงินแล้วมึงจะไปซื้อรถมึงต้อง

ทำถูกต้องตามกฎหมาย แล้วเอาหลักฐานนั้นไปต่อทะเบียนไปขึ้นทะเบียน มีเงินแล้วจะไปซื้อรถ มีเงินแล้ววิธีการที่จะไปได้รถนี้ทำอย่างไร

ในการปฏิบัติก็เหมือนกัน เอ็งมีสมาธิแล้ว มีสมาธิแล้วกวีปัสสนาไม่มี สมาธิ แก่กิเลสไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธินะ ไม่ต้องมาพูดกันเรื่องปัญญาเลย ปัญญาที่เขาพูดกันนะไร้สาระ มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ คำว่า “ปัญญาอบรมสมาธิ” นี่ปัญญามันไล่เข้ามาเนีย จะมีปัญญาขนาดไหน ผลของมันคือปล่อยวาง ผลของมันคือสมณะหมด แต่เขาไม่เข้าใจสมณะ มันเป็นมิจฉา คือคำว่า สมณะ เขานึกว่าเป็นสภาวะธรรม สภาวะธรรมมันเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา นี่คำว่าพูดเหมือน พูดเหมือนไง ถ้าพูดเหมือน มันไม่มีการพูดเหมือน ถ้าไม่รู้จริงพูดไม่ได้เลย อย่าว่าแต่พูดเหมือน พูดให้เป็นจริงยังไม่ได้เลย

นี่พอคำพูดคำเดียวกันเห็นใหม่ พอเราบอกว่าเราพูดอธิบายให้เขาฟังเลยว่า ถ้าคนรู้จริงพูดนะมันถูก ถ้าคนไม่รู้จริงพูดคำเดียวกันมันผิด คำเดียวกันนี้แหละ คำเดียวกันเลยคนพูดจริงมันถูก ถูกเพราะอะไร เพราะเขามีที่มาที่ไปของเขา มันมีที่มา ใช่มั้ย มันมีเหตุมีผลของเขา แต่ไอ้คนที่พูดของเราเป็นความเห็นของเรา ไม่อย่างนั้นพระพุทธเจ้าจะแบ่งไว้ทำไม สุตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา โลกุตระปัญญา โลกียปัญญา แล้วภาวนาเนียภาวนาอย่างไร เขาบอกเขาก็ภาวนาอยู่แล้ว ใจภาวนาอยู่แล้วๆ ภาวนาอยู่แล้วมันเป็นกิริยา แต่ความรู้สึก ความคิดยังเป็นโลกอยู่

โลกทัศน์ โลกคือหมู่สัตว์ โลกคือสัตว์โลก โลกคือผู้คล่อง โลกคือตัวจิต ตัวมันยังเป็นโลกอยู่ ความคิดถึงเป็นโลกียะหมด จะมีความคิดจะมี มันปฏิบัติด้วยกิริยา แต่หัวใจยังไม่เป็นไป พอหัวใจไม่เป็นไปมันเกิดจินตมยปัญญา มันเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้นจริงๆ ว่างมาก โอ้ย แล้วเหมือนเรานอนฝันนะ เรานอนฝันบางทีถ้ามันเป็นจริงนะเราจะจำเนื้อความแทบไม่ได้เลยแต่ชัดเจน แต่ถ้าเราฝันเบลๆ โห.. พูดได้แจ๋ๆเลย แต่ความจริงไม่มี นี่เหมือนกันเวลาพูด ที่เขาพูดสภาวะธรรม สภาวะธรรม เขาพูดได้ชัดเจนมากนะ ชัดเจนมากเพราะมันเหมือนนิยายเลย

แต่ถ้าเป็นความจริงนะ เราพูดออกมาแทบไม่ได้เลย เป็นสมาธิเนีย สมาธิ อื้อ อื้อ..อื้อ..อื้อ..เนียสมาธิ แต่อธิบายสมาธิไม่ถูก แต่โดยสมาธิ แต่นี่มันจะเริ่มว่าง ว่าง

อย่างนั้น ว่างอย่างนี้แล้วนะ แต่ถ้าเป็นสมาธิจริงๆ เวลามันจะลง พูดไม่ถูกหรือก มัน
เป็นไปไม่ได้ มันไม่เป็นของมันจริง แต่เราพูดไปเรื่อยๆ พูดไป พูดไป พูดไป พูด
ไปอย่างนี้ มันจะวูบ วูบ ว๊ับ ว๊ับ มันจะวูบวาบข้างเนี่ย นั่นแหละมันเหมือนกับนี่คณีนะ
มันตาย เราจะกลายมันออก กลายไม่ออกหรือก เราหยอดน้ำมันไปเรื่อยๆ เคาะ
ไปเรื่อยๆ ดีไปเรื่อยๆ ย่ำไปเรื่อยๆ จนมันเริ่มมีอาการเห็นใหม่ เห็นแล้ว สู้ สนิมบ่ม
แล้ว น้ำมันหยอด สนิมออกเต็มไปหมดเลย เคาะไปเคาะมาชักบุรีไปเรื่อยละ จันไป
จันมาเดี๋ยวมันออกนะ

พอมันออกมันกลายออกนะ นี่เหมือนกันจิตที่มันจะลง มันจะมีอาการของมัน
แล้วมีอาการ เขาเรียกอาการของจิตไม่ใช่ตัวจิต อาการของมัน มันมีอาการของมัน
แล้วเวลามันลงวูบขนาดนั้น มันจะเป็นอย่างนั้น ทุกคนต้องตกใจเป็นธรรมชาติ จะ
วูบวาบตกใจเป็นธรรมชาติเรื่องอย่างนี้เราเป็นมาเยอะ ขนาดเรานั่งอยู่เฉยๆ มันจะเป็น
เหมือนลำแสงจะพุ่งมาชนเราเลย ผงะเลยนะ แล้วตกใจใหม่ ใครจะไม่ตกใจ ตกใจ
ทั้งนั้น แต่พอมันมีประสบการณ์มากขึ้น มากขึ้น แต่ถ้าไม่มีประสบการณ์เลยนะ พอ
เจอสิ่งใดนะ มันจะยึดสิ่งนั้น แล้วมันจะให้ ไครมานะ โห หลวงพ่อ ทำไมเดี๋ยวนี้อย่าง
เป็นอย่างเก่าอีกเลยละ แหม เอ๊ย.. อันเก่ามันไม่มีอีกแล้ว เราจะอาศัยอารมณ์ตอนที่เรา
เป็นทารกอยู่ใหม่ เรามานั่งอยู่เนี่ย เราจะกลับไปเป็นทารกอีกได้ไหม มันเป็นเรื่องที่
เป็นไปไม่ได้ใช่ไหม ที่เราจะกลับไปเป็นเด็กอีก เราจะกลับเป็นเด็กอีกเป็นไปไม่ได้ไหม
มันเป็นไปไม่ได้

จิตเวลามันภาวนาไปแล้ว พัฒนาการของมันไปจะกลับมาเป็นเด็กอีกได้ไหม
สิ่งที่มันผ่านไปแล้วมันผ่านไปแล้วไง สมัยเด็กเอ็งก็เป็นเด็กให้ดิลี สมัยเป็นวัยรุ่นเป็น
วัยรุ่นให้ถูกต้องสิ เป็นคนไปทำงานก็ทำงานไปให้ดิลี ผู้เฒ่าผู้ชราที่ เป็นผู้เฒ่าผู้ชราให้ดิลี
มันเป็นกาลเป็นปัจจุบันตลอดไป มันไม่มีย้อนกลับ นี่พอจิตมันเป็นอะไรขึ้นมา มัน
วูบวาบขนาดไหน มันมีอาการเหมือนเด็กหัดเดินเด็กหัดนั่ง มันก็ล้มลุกคลุกคลาน
เป็นธรรมดา แต่พอมันยืนได้เดินได้แล้วมันก็วิ่งได้แล้ว จิตของเรามันจะมีอะไรเกิดขึ้น
บ้าง

เวลาอะไรมันจะเกิดขึ้นมาบ้าง ตั้งสติไว้ ตั้งสติไว้อย่างเดียว หลวงตาสอนเน้น
มากเลยอยู่กับผู้รู้ อยู่กับสติไม่มีเสีย อยู่กับผู้รู้อยู่กับสติเพราะอะไร เพราะมันจะวูบ
วูบขนาดไหน อาการที่ว่าสภาวะธรรมๆนี้ สภาวะธรรมมันเป็นเรื่องธรรมดาของจิต

เวลาปัญญาอบรมสมาธิ มันต้องมีอาการอย่างนั้น เพราะความจริงมันคิดเห็นใหม่ คุณก็เปรียบเทียบกับเห็นใหม่ เวลาความคิดเราสกปรกหมดเลย ความคิดเหมือนเครื่องจักร มันหมุนเป็นธรรมชาติของมันเลย

พอเราคิดพุทโธ พุทโธ เห็นใหม่ พุทโธ พุทโธ พุทโธ ความคิดเหมือนเครื่องจักร ความคิดเหมือนเครื่องจักร ความคิดมันเป็นกิเลส มันหมุนไปเต็มตัวของมันเลย เราผ่อนถ่ายผ่อนถ่ายพลังงานนี้ให้อยู่กับพุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธ พุทโธนี่เป็นพุทธานุสติ พุทโธอันนี้ขาวสะอาดเพราะคำว่าพุทโธ พุทโธ พุทโธนี่มันไม่มีอะไรบวกเลย เห็นใหม่ พุทโธ พุทโธ พุทโธ นี่ขาวสะอาด

ความคิดเราสกปรก แล้วเราขยันทเอาพลังงานทั้งหมดมาไว้ที่พุทโธเนี่ย พุทโธ พุทโธ พุทโธ มันจะเป็นไม่เป็นช่วงห้วงมัน แต่มันอยู่ที่ความสะอาดบริสุทธิ์ ที่นี้เวลาเราพุทโธนี่เกิดมาจากใคร พุทโธนี่เกิดจากสติ เกิดจากระลึก วิตก วิจารณ์ มันระลึกขึ้นมา ระลึกขึ้นมาก็คือสติ แล้วนึกพุทโธอีก วิตก วิจารณ์ แล้วนึกพุทโธอีก เวลามันหดเข้ามา พุทโธ พุทโธ นี่มันจะเข้ามาที่จิต จิตมันก็สงบมันก็มีการรวบรวม แล้วปัญญาอบรมสมาธิเนี่ย เราใช้ความคิดของเราไป

ความคิดที่ว่าเขาเป็นสภาวะธรรมๆ เขาตามของเขาไปเหมือนส่งออก เหมือนสาดน้ำทิ้งไม่มีประโยชน์ แต่ถ้ามีสติ สติความคิดมาจากไหน ความคิดทุกๆ คนมาจากจิตติจิต ความคิดทุกคนมาจากจิต แต่เราจะปฏิบัติธรรมไปเราเอาความคิดเอาความคิดเราไปดูความคิด แล้วความคิดมันเกิดดับอยู่ข้างนอกใจ แล้วสภาวะธรรมว่างๆ ว่างๆ สภาวะธรรมมันว่าง มันไม่มีเจ้าของใจ แต่ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ มันเกิดมาจากไหน ความคิดมาจากไหน ความคิดมาจากจิตทั้งหมดนะ

ถ้าไม่มีจิตความคิดเกิดไม่ได้ นี่ความคิดมาจากจิต ความคิดอย่างนี้หลวงปู่ดูลย์บอกไว้ ความรู้สึกเป็นรูป ตัวจิตเป็นรูป ความคิดเป็นนาม เพราะมีความคิด มีช่องว่างแล้วหมุนไปมันหมุนออกหมด แต่ถ้ามีสติเราตามความคิดเข้ามา ตามความคิดไปนั่นแหละ ความคิดเกิดจากจิตมีสติใช้ใหม่ พอมันดับเหลืออะไร เหลือจิตใจ พอเหลือจิต พอมันดับแล้วเหลือจิต พอเหลือจิตก็กลับมาที่รูป กลับมาที่รูป นามมันดับกลับมาที่รูป กลับมาที่รูปๆ ทุกรูปมันตั้งมั่น แต่รูปนี้มันก็อยู่ไม่ได้เพราะมีวิชา

มันไม่มีความคิดมันก็ออกไป พอความคิดมันคิดมันกว้าง เขาบอกว่ามันเป็น
สภาวะธรรม กฎามเลขมันเป็นไปได้หรือ

เรารู้อยู่ เราถามเขาตอบไม่ได้หรือ คนภาวนาไม่เป็น ขนาดภาวนาเป็นยังตอบ
อย่างนี้ไม่ได้เลย ไอ้เรื่องหญ้าปากคอก มันเหมือนหอม หอมนี้ละ ถ้าหอมมีความ
ชำนาญการมาก อย่างเราเป็นหอมประจำบ้านนี้ เรายังขลุ๊กๆ ซลักๆ อยู่ละ แต่ถ้าหอม
ชำนาญการ พอเห็นคนไข้เดินเข้ามา รู้เลยว่าคนไข้เป็นอะไร คนไข้เดินเข้ามาเนี่ยอาการ
เป็นอย่างนี้ๆ รู้หมดละ เนี่ย ผู้ชำนาญการ อย่างที่ว่าสภาวะธรรม สภาวะธรรม มันเป็น
อาการของใจ มันเป็นสภาวะปรับพื้นที่ของใจ แล้วถ้าคนไม่ชำนาญดูไม่ออกหรือ
พูดไม่ได้ เราเข้าใจเลยว่าคนจะพูดเรื่องอย่างนี้ได้ ต้องเป็นผู้ที่ชำนาญการมาก
ชำนาญการหมายถึงมาแยกแยะ แบบว่าอะไรนะ แบบว่าของปลีกย่อย ของเล็กน้อยเนี่ย
ของเล็กน้อยมันชำนาญ ถ้าเราไม่ชำนาญเราไม่ปลีกย่อยเราแยกไม่ได้เราจะไปที่จั่วมัน
เลยนะ อันนี้เป็นเนื้อ อันนี้เป็นมัน อันนี้เป็นหนัง แต่ถ้าปลีกย่อยมันแยกได้ แล้วมัน
บอกว่า สภาวะความคิดนี้เป็นธรรม สภาวะธรรม ไม่เชื่อมั่นเป็นไปได้

ถ้าปัญญาอบรมสมาธิ.. พอติดตามถึงความคิด ความคิดหยุดหมด ความคิดหยุด
หมด หยุด ๆ ๆ ๆ ๆ จนกระทั่งถึงตัวจิต แล้วจิตเสวยอารมณ์ นี่ นี่ จิตเนี่ยรูป
ความรู้สึกเป็นรูป ความคิดเป็นนาม แล้วรูปกับนาม มันทำงานกันอย่างไร รูปกับนาม
มันทำงานกันอย่างไร ถ้าจับตัวนี้ได้ พอมันเห็นรูปก็รู้จักเราเห็นความคิด พอจับ
ความคิดได้เนี่ยใจ หลวงปู่ดูลย์ถึงบอกใจ จิตเห็นอาการของจิตแล้ววิปัสสนา มัน แต่พวก
นี้ไม่เคยพูดแล้วพูดไม่เป็น ถ้าคนมันเป็นนะ มันพูดสิ่งใดก็ได้แต่ถ้าเราเนี่ยเป็น
นักวิชาการหรือเราเป็นผู้ชำนาญ เราจะพูดทั้งหลักการเราได้ไหม นักวิชาการเขาไม่ทิ้ง
หลัก

แต่ไอ้พวกนี้พูดไม่มีหลัก อย่างว่าทิ้งหลักนะ กฎาหลักมันไม่เจอ ไอ้ที่กูไม่เชื่อ
เพราะมันไม่มีหลัก มันพูดเลื่อนลอย ไม่เคยเชื่อเลย ถ้าคนจริงคนมีหลักนะพูดนี้ไม่มี
ทิ้งหลักเลย หลักนี้ตายตัว จะอธิบายอะไรก็อธิบายเพื่อหลักอันนี้ แต่เนี่ยมันไม่มีหลัก
มันทิ้งหลักไปเลย สภาวะธรรม สภาวะธรรมเนี่ยะ มันจะพูด....อะไรก็ได้ ไอ้
สภาวะธรรมเป็นธรรมหมด เขาว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติใจ สภาวะธรรม
หยิบอะไรขึ้นมาก็เป็นสภาวะธรรม ไม่มีหรือ ถ้ามีหลักนะ ครูบาอาจารย์จะพูดบ่อยเลย
แล้วมันเหลืออะไร อะไรเป็นหลัก สภาวะธรรมนี้ใครเป็นคนไปรู้มัน ใครเป็นคนรู้

สภาวะธรรม ใครเป็นคนแยกแยะสภาวะธรรม ใครเป็นคนเห็นสภาวะธรรม ใครเป็นคนทำลายสภาวะธรรม ใครเป็นคนรับรู้ผลที่เกิดขึ้นจากสภาวะธรรม ยถาภูตัง นี้รู้ว่าสิ้นไปแล้ว เกิดญาณทัสนะ รู้ว่าสิ้น ใครเป็นคนรู้สภาวะธรรม

เขาไม่พูดเขาไม่เคยพูดอย่างนี้เลย สภาวะธรรมแล้วก็ไปกันหมดเลย มันถึงเป็นไปไม่ได้ไง มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ พูดเหมือนได้ เหมือนกันพูดคำเดียวกันเลย แต่ผลให้ต่างกัน เพราะเขาไม่รู้เขาไม่เข้าใจ แล้วเขามีอารมณ์ๆ เนี่ย เรื่องอย่างนี้มันกิริยานะ กิริยา เราเข้าใจมาก เราเข้าใจเรื่องอย่างนี้เพราะว่าเราได้รับไปรษณียบัตรที่โจมดีหลวงตานี้เยอะมากกว่ากิริยานี้ออกมาจากกิเลส ธรรมะออกมาจากกิเลส ธรรมะออกจากอารมณ์ความรู้สึก แต่พวกนี้ไม่เคยเห็นหลวงปู่มันนะ

กิริยาส่วนกิริยา เวลาฝนตกนะ เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดถึงหลวงปู่มันนะถ้าวันไหน ฟ้าร้อง ฟ้าผ่านะ แล้วฝนตกกระหน่ำเต็มทีนะ โอ้ มันร่มเย็นเป็นสุขไปหมดเวลายังดั่งเสียงยั้งดั่ง หลวงตาท่านบอกเลยนะวันไหนหลวงปู่มันเทศน์นี่นะ ท่านเทศน์ถึงสิ้นกิเลส เวลาเทศน์เนี่ย ทางวิชาการตั้งแต่ปรับพื้นที่โศดาปัตติมรรค โศดาปัตติผล สกิทาคามรรค สกิทาคาผล อนาคามรรค อนาคาผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล แต่ท่านไม่เอ่ยชื่อท่านนั้น แต่วิธีการทำนี่ คนฟังเทศน์เป็นจะฟังออก เหมือนรดเวลาออกตัวติดเครื่องให้ได้นี่คือปรับพื้นที่ ติดเครื่อง ดูแลสภาพรถให้มันแข็งแรง น้ำท่าทุกอย่างพร้อม น้ำมันพร้อมไซ้ใหม่ ออกตัว พอออกตัวโศดาปัตติมรรค พอระยะทางขึ้นระดับสูงสุดเส้นเกียร์ ๑ สภาวะโศดาปัตติผล สกิทาคามรรคสกิทาคาผล มันจะเหินฟ้าไปเรื่อย

เทศน์ทุกกัณฑ์จะเป็นอย่างนี้ แต่คนฟังออกหรือไม่ออกเท่านั้น ท่านพูดแต่ท่านไม่ได้บอกว่านี้เกียร์หนึ่ง เกียร์ ๒ เกียร์ ๓ ท่านไม่ได้บอก โศดา สกิทา อนาคา แต่ท่านพูดเป็นระดับของท่านขึ้นไปเลย แล้วฟังทีไรเทศน์ของหลวงปู่มันทุกกัณฑ์ก็จะสิ้นสุด แต่หลวงตาท่านบอกว่าฟังทุกวันทุกวันมันก็ไม่มันนะ วันไหนหลวงปู่มันจะเทศน์ต้องไขก๊อกให้ได้ จะต้องเข้าไปถามท่านถามผิดๆ ถูกๆ แกล้งถามให้มันผิดใจ แกล้งถามให้มันผิดๆ ไป พอท่านบอกวันไหน ไม่ใช่! พอไม่ใช่ นี่ใช้อย่างที่เราพูดเห็นไหม ถ้าไม่ใช่ตรงข้ามมันคืออะไร เวลาเราบอกเขาว่า ไอ้สิ่งนี้มันผิด คนที่ไม่รู้พูดมันก็ผิดหมด แล้วคนที่รู้พูดถูก มันถูกอย่างไร

เวลาอธิบาย เราอธิบายอย่างนี้นะ เพราะเราเข้าใจ เข้าใจว่า ที่ความเข้าใจผิดมันจะเป็นอย่างนี้ จะออกไปทางอย่างนี้เลย ถ้าความเข้าใจถูกมันจะตรงข้าม มันจะเป็นอย่างนี้ๆ แต่เวลาเขาพูดเขาไม่มีตรงนี้ ไม่มี ไม่มีอะไรทั้งสิ้น แล้วเวลาออกมาเห็นใหม่ เวลาพูดเขาก็บอกว่าอารมณ์รุนแรง ยิ่งรุนแรงนะ ฝนนะเวลาเราต้องการน้ำ ถ้าฝนยิ่งตกแรงปริมาณของน้ำมันยิ่งมากขึ้น มันยิ่งให้ความชุ่มชื้นกับหัวใจมากขึ้น ทุกคนมันจะมีความชุ่มชื้นนะ แต่เรากลับรับไม่ได้นะ อยากได้ฝนนะแต่ห้ามฟ้าร้อง ห้ามเมฆลอยมา แต่อยากได้ฝน ต้องมีฝน ฝนต้องตกลงมาเลย แล้วตกมาอย่างนุ่มนวลนะ โอ้โฮ..น้ำเจ็บนองเลย แต่ห้ามมีเมฆ มันเป็นไปไม่ได้ใหม่ มันเป็นไปไม่ได้

แม้แต่พระสารีบุตร เห็นใหม่ โคดข้ามคลอง มันเป็นไปไม่ได้หรอก เพราะอะไรรู้ใหม่ ถ้ามันจะเป็นอย่างที่เราคาดหมายกันนี้ มันต้องสร้างบารมีอย่างน้อย ต้อง ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย เพราะมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าองค์เดียวเท่านั้นที่ละกิริยาได้ นอกนั้นไม่มี มีองค์สมเด็จพระสัมมาพุทธเจ้าองค์เดียว กิริยามารยาทนั้นอนิสหไสยาสน์ กิริยาแบบพระพุทธรูปมีองค์เดียวทุกที่ทั่วไป สาวกสาวกะไม่มี แม้แต่พระสารีบุตรอัครสาวกเบื้องขวา เขาไปฟ้องพระพุทธรูปเจ้าเลยว่าโคดเหมือนลิงเลย พระพุทธรูปเจ้าบอกชาติที่แล้วเขาเป็นลิง อัครสาวกเบื้องขวานะรองจากองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าลงมาเลย ไม่มี ไม่มี แต่เขาอยู่กันด้วยเนื้อหาสาระ เขาเอาธรรมที่เวลาพระสารีบุตรเทศน์ เวลาพระสารีบุตรแสดงออกอันนั้นของจริง แต่กิริยามารยาทไม่มี ไม่มีหรอก มีองค์เดียวขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

แต่จินตนาการกันไป พระอรหันต์ต้องเป็นอย่างนี้ ต้องเป็นแบบพระพุทธรูป ใจห้ามหายใจเลย ถ้าหายใจไม่ใช่พระอรหันต์เพราะมันมีอาการ นี่ความเข้าใจของเขา แต่พวกเราพระป่ารู้ เพราะพวกเราพระป่าศึกษาธรรม แล้วพยายามศึกษาค้นคว้า พวกพระป่าเนียเขาจะดูเนีย ถ้าถามปัญหาแล้วตอบไม่ได้ หรือจิตเราคิดแล้วครูบาอาจารย์แก้ไม่ได้ เขาไม่เชื่อกันตรงนั้น เขาไม่เชื่อ ถ้าแก่นะ บางทีนะ ลูกศิษย์โง่อาจารย์ก็โง่ ลูกศิษย์ถามโง่ๆอาจารย์ก็ตอบโง่ๆ เขาคิดว่าอาจารย์เขาแก้ได้นะ แก้ได้ไม่ได้มันต้องดูที่วุฒิภาวะมันต้องดูเหตุผลด้วย ไม่ใช่ว่าเราก็อโง่ เราก็อไม่รู้ละ ถามไปไหนมาสามวาสองศอก อาจารย์ก็ตอบนะแต่ตอบไปตามความรู้สึก สังคมอย่างนี้ก็มี

ทีนี้มันอยู่ที่เราว่าปัญญาของเรา เราจะตรวจสอบครูบาอาจารย์ ไม่ต้องตรวจสอบ หมายถึงว่าเราไปนี้เราอยากรู้เหตุผล ความโง่ความฉลาดเรามีเท่าไรก็ถามเท่านั้น

ถ้าท่านตอบมานะถ้ามันลงกันถูกกันมันก็ใช่ ถ้ามันไม่ถูกกันมันก็อีกเรื่องหนึ่งละ มันก็เท่านั้นนะ มันอยู่ที่วาสนาของคน นี่เขาพูดถึงว่าพูดเหมือนไม่ได้ คำว่า “พูดเหมือนไม่ได้” มันก็เหมือนกับปฏิเสธว่าคำพูดคำนี้ต้องจดลิขสิทธิ์เลย ไม่ใช่ เพราะมันไม่เคยปฏิบัตินะ หลวงตานี้เมื่อก่อนตอนที่ท่านกำลังแรงๆ ท่านจะพูดบ่อยมากเลย “มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด” คำพูดคำเดียวกันนี้แหละ

แต่ถ้าคำพูดซ้ำแล้วมันจะละเอียดเข้าไปนี้ มันลึกซึ้งกว่า มรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด มรรคเหมือนกันเห็นไหม มรรค ๔ ผล ๔ โสคาปัตติมรรค สกิทาคามรรค อนาคามรรค อรหัตมรรค ไม่เหมือนกันนะ ไม่เหมือนกัน ถ้าคนไม่ปฏิบัติก็ไม่รู้ไม่เหมือนกันอย่างไร ฉะนั้นเวลาครูบาอาจารย์ดูดีดูอาจารย์จนเห็นไหม ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ แล้วพอนไปนะ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ไปฟังเทศน์หลวงปู่จวนลี ท่านจะวนอยู่อย่างนี้ ทุกข์ ทุกข์ดับ นิโรธดับ วิธีการดับทุกข์ วนอยู่อย่างนั้นนะเรามานั่งฟังนะ เราคิดในใจเลยนะไอ้พวกวัยรุ่นมันต้องว่าไอ้หลวงปู่นี้หลงหรือเปล่าวะ พูดซ้ำๆ ซากๆ มันมรรค ๔ ผล ๔ มันคนละมรรค มันคนละเหตุคนละผลทั้งนั้นละ

หลวงปู่จวนไปฟังลี มีอยู่กัณฑ์หนึ่ง ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ นั้นขบวนการหนึ่งจบปั๊บ โสคาบัน ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ ขบวนการหนึ่งจบนั่น สกิทา ขบวนการหนึ่งจบพระอนาคา ขบวนการหนึ่งจบพระอรหันต์ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ของโสคาบัน ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ของสกิทาลึกซึ้งกว่า ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ของอนาคานะ พระอนาคาว่างหมดนะ ทำไมมันทุกข์ล่ะ ทุกข์ของพระอนาคาเป็นอย่างไร แล้วพระอนาคาไปแล้วนะ พระอรหันต์ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ของอรหัตตมรรคมันเป็นอย่างไร จิตเดิมแท้นี้ผ่องใส จิตเดิมแท้นี้หมองไปด้วยอุปกิเลส

หลวงตาท่านใช้คำว่า เหมือนกับทุกข์แบบไฟสุมขอน จิตใส ใสอยู่อย่างนั้นนะ ว่างหมดเลยนะ แต่มันมีไฟสุมขอน มันมีอะไรในใจอยู่ แต่มันว่างหมดนะ ว่างๆ อู๊ยย สุขสบายมากเลย แต่ไอ้ มันมีอะไรสุมอยู่ในใจ แล้วอะไรเนี่ย ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ แล้วโสคาบันละ ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ คนละเรื่องเลยนะ คนละเรื่องเลย เวลาเราพูดไปเนี่ย เห็นไหมมรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด หลวงตาท่านพูดบ่อยมรรคหยาบฆ่ามรรคละเอียด ถ้าเรารู้ด้วยเหตุผลหยาบๆ แล้วเรายึดด้วยเหตุผลว่าถูกต้อง ๆ เนี่ย มันจะเกาะ

อยู่ที่เหตุผลที่หายๆ อย่างนี้ แล้วมันจะไม่ละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ แล้วพอมันละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ มันจะคนละชั้น

เนี่ยโดยหลัก ถ้าภาวนาเป็นฟังออกหมด แล้วจับหลักได้หมด แต่ถ้ามันไม่เป็นนะเห็นไหมที่เราค้านกับพวกอภิธรรม หลวงพ่อ แล้วมันผิดอย่างไร มันเป็นวิทยาศาสตร์นะ มันอธิบายได้หมดเลย ญิบอกเออมันผิดตรงวิทยาศาสตร์เนี่ย วิทยาศาสตร์เนี่ยผิดเพราะวิทยาศาสตร์ไ้มันเป็นกรอบใจแต่ธรรมะนะมันเหนือวิทยาศาสตร์ มันมีบนโต๊ะได้โต๊ะ โอ้..กิเลสเนี่ยมัน ถ้าเป็นวิทยาศาสตร์ไซ้ไหม มันก็เอาหลักมาตั้ง แล้วบอกว่ารู้แล้ว อ้าวรู้ ก็วิทยาศาสตร์ แล้วพิสูจน์ได้ด้วย นี่ใจอารมณ์ว่างๆ สภาวธรรมใจ ญิบอกได้หมด ญิบอกคิดให้เป็นยังงี้ก็ได้ใจญิบอกก็วิทยาศาสตร์ใจ อธิบายได้ด้วยชัดเจนหมดเลย

เรารู้มันผิดตรงนี้ ผิดตรงวิทยาศาสตร์เนี่ย ถ้าเป็นธรรมะ ถ้าเหมือนกันก็คือสัตตยาคคนหนึ่ง ถ้าเป็นธรรมะปฏิบัติ ๑๐๐ คน ก็ ๑๐๐ แบบ ไม่มีการเหมือนกัน ถ้ามีการเหมือนกัน เวลาเรานั่งคุยธรรมะกัน เราเคยไปจำของใครมา พอจำมาปั้บมันจะเป็นจินตมยปัญญาทันที มันจะสร้างภาพ พอมันสร้างภาพขึ้นมามันก็สร้างของมันไปเวลาคุยกัน ๒ คนพูดเหมือนกัน จะคนหนึ่งถูกคนหนึ่งผิด คนที่ถูกคือเจ้าของ คือผู้ที่รู้ค้นขึ้นมา คนที่ฟังมาแล้วเอาไปพูดนี่คนนี่ผิด แล้วเวลาพูดเหมือนกันเปี๊ยะเลย อารมณ์เหมือนกันเปี๊ยะเลย ทุกอย่างเหมือนกันหมดเลย แต่แต่มันไม่ถอนสังโยชน์ คนแรกเนี่ยมันถอนสังโยชน์ สังโยชน์ขาดจากการกระทำของเขา คนที่ ๒ สังโยชน์ไม่มีทางเลย เพราะสังโยชน์มันรู้ก่อน เพราะเราฟังเขามา

มารเอยเธอเกิดจากการดำริของเรา เพราะพอมารมันรู้แล้ว มันสร้างภาพไว้หมดเลย แต่มันเก็บสังโยชน์ไว้นะซ่อนไว้ไม่ให้มึงเห็น มึงถอนญิบอกไม่ได้หรอก เพราะมึงกับญิบอกพร้อมกันใจ ก็ฟังมาด้วยกันใจ พอฟังมาด้วยกัน พอจะทำนะ ญิบอกหลบไว้ก่อนใจ เนี่ยไม่มีทางเหมือนกัน เนี่ยผิดคนหนึ่งเด็ดขาดเลย เนี่ยพอเป็นวิทยาศาสตร์เห็นไหม วิทยาศาสตร์พูดเหมือนกันหมดเลย ๑๐๐ คนพูดเหมือนกัน ไม่มีคนถูกแม้แต่คนเดียววะ ผิดหมดเลย ผิดเพราะอะไร

ถ้าอย่างครูบาอาจารย์ของเราเป็นพระป่า ถ้าพูดมา ๑๐๐ คนต้องถูกคนหนึ่ง เพราะคนรู้คนแรกที่บอกมาคนนั้นถูก เพราะเขาจริงของเขา แต่นี่พูดถึง ถ้าเป็น

วิทยาศาสตร์ผิด ๑๐๐ คนเลย ผิด ๑๐๐ คนเพราะอะไร เพราะคนแรกก็รู้โดยวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์คืออะไร วิทยาศาสตร์คือข้อเท็จจริงคือโลกใบนี้ แต่ถ้าทำสมาธิเข้ามามันลึกลงกว่าวิทยาศาสตร์ไง มันลึกลงกว่าวิทยาศาสตร์ตรงไหน ลึกลงกว่าวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์พิสูจน์ไม่ได้ สมาธิเกิดขึ้นมาแล้วเป็นอนิจจัง มันจะเกิดจะดับของมัน

เราบอกบ่อยนะ สมาธิเนี่ยทุกคนบอกเป็นสมาธิแล้วมันเสื่อม อยากรักษาสมาธิ บอกมึงถ้ารักษาสมาธิมึงเสื่อมทั้งชาติเลย แต่ถ้ามึงจะรักษาสมาธิเนี่ยรักษามึงที่เหตุ พุทโธ พุทโธ พุทโธ ตั้งสติไว้เนี่ย สมาธิถึงมึงถึมันไปมันก็ไม่ไป เราตั้งไฟไว้รักษา ไฟไว้ตั้งน้ำไว้ น้ำเดือดตลอดชีวิตตลอดไปนะถ้าเรายังรักษาไฟ มึงอยากให้น้ำเดือดมึงไม่ดูไฟเลยเดี๋ยวไฟดับนะ น้ำมึงยังงี้ก็ไม่เดือด สมาธิเนี่ย พุทโธ พุทโธ เราอยู่กับพุทโธ ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ ในเมื่อเหตุเราสมควร เหตุเราเต็มที ผลมันไม่เกิดได้ อย่างไร แต่ถ้าเหตุเป็นมิจฉาผลก็เป็นมิจฉา เหตุเป็นสัมมาผลก็เป็นสัมมา แล้วอยู่ที่เหตุเนี่ยเริ่มต้นเป็นมิจฉาหรือสัมมา เพราะเรายังไม่เป็นพอทำๆ จนชำนาญ อ้อ..อย่างนี้ ผิด อย่างนี้ทุกข์น่าดูเลย อ้อ อย่างนี้ถูก อ้อ อย่างนี้ดีขึ้นหน่อย วันหลังทำอย่างนี้ดีกว่า ทำไป นี่เรฝึกเหตุไว้ก่อนใจ

เราฝึกพุทโธบ้างใช้ปัญญาอบรมสมาธิบ้าง เห็นไหม แล้วพอจิตมันมีอาการบ้าง มันชักสงบบ้าง ใช้ปัญญาบ้าง หัดฝึกปัญญา ไม่ใช่ตะบี่ตะบันจะทำแต่สมถะจนจิตสงบนิ่งแล้วค่อยมาพิจารณา ไม่ใช่หрок จิตมันสงบแล้วเราต้องหัดฝึกปัญญา ถ้าเห็นไหมเรามีเงิน ๑๐๐ ล้านเราจะซื้อรถคันละล้านเดียวเท่านั้น เข้าไปในโชว์รูมไหนก็ไม่มีใครเขาขายให้เลย เพราะเขาจองกันหมดแล้วเราไม่ได้หрок มีเงิน ๑๐๐ ล้านก็ซื้อรถไม่ได้ สมาธิจะดีแค่ไหนนะ มึงก็ออกปัญญาไม่เป็นถ้ามึงไม่ฝึกไว้ เรามีเงิน ๑๐๐ ล้านใช่ไหม เราจะซื้อรถ ก็ไปถามก่อน รถนี้ขายไหม มีคนจองหรือยังเห็นไหม มันไปจองรถไว้ก่อนเห็นไหม พอมีเงินก็ไปซื้อเลยใช่ไหม

สมาธิก็เหมือนกัน หัดฝึกปัญญาไว้บ้างหรือยัง มึงได้คิดต่อจะหาซื้อเขาบ้างหรือยัง มึงได้ไปจองรถไว้บ้างไหม มึงได้รู้ไหมว่ารถเขามีโอกาสจะขายให้มึง นี่ใจมันออกใช้ปัญญาได้ แต่ปัญญาอย่างนี้ปัญญาฝึกฝน ปัญญาเกิดเองไม่ได้ถ้าไม่ฝึกหัด ถ้าปัญญาเกิดเองฤๅษีชีไพรเป็นพระอรหันต์หมดไปแล้ว ฤๅษีชีไพรมันเหาะเหินเดินฟ้า

ได้ เทวทัตนี้เหาะเหินเดินฟ้าได้หมดเลย ทำไมเทวทัตยังคิดฆ่าพระพุทธเจ้า สมาธิทำให้เกิดปัญญาเองไม่ได้ แต่ถ้าไม่มีสมาธิความคิดเป็นโลกหมก

ตัวสมาธิตัวกตโลกทัศน์ ตัวกตความเห็น ตัวกตตัวตนของตัวเองไว้ แล้วพอปัญญามันเกิดขึ้นมาต้องฝึกอีก ที่ปฏิบัติมันยากมันยากอย่างนี้ พระพุทธเจ้ายังท้อใจ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมาโอ้! จะสอนได้ยังไง ทั้งๆ ที่ปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้านะ พระพุทธเจ้ายังท้อใจเลย โอ้เนี่ย โอ้โฮ เรียงแถวเลยนะเข้าเหมือนม้าแข่ง ปล่อยออกจากช่องแล้วเป็นพระอรหันต์หมด มันไม่ใช่ มันเป็นไปได้ เหมือนม้าแข่งเลยนะ พอเปิดจากช่อง โอ้โฮ มันเข้าปายหมดเลย กิเลสนะมึง มันพาเวียนตายเวียนเกิดมาขนาดไหน คนไม่เคยเห็นกิเลส คนไม่ต่อสู้กิเลส การเห็นกิเลสนี้ก็แสนยาก

หลวงตาท่านสอนบ่อย การขุดคุ้ยหากิเลสเป็นงานอันหนึ่ง การขุดคุ้ย พอจิตสงบแล้วไง พอจิตสงบ น้ำใสเห็นตัวปลา เขาบอกนะจิตสงบแล้วเดี่ยวกิเลสจะมาให้จับให้ฆ่า อีก ๑๐๐ ชาติ อีก ๑๐๐ ชาติ พอน้ำมันใสแล้ว ปลามันอยู่ในน้ำที่ใส ปลา มันก็เรืองแสง น้ำใสเห็นตัวปลาเป็นการยืนยันว่าถ้าจิตสงบขนาดไหนมันมีกิเลสอยู่ ถ้ามีกิเลสอยู่แล้ว เราต้องขุดคุ้ยหา มันถ้าขุดคุ้ยหานะ เดินไปชนปลา น้ำมันใส เนี่ยไปอาบนํ้าเห็นไหม ที่ปลาชุมๆ มันจะวิ่งเข้ามาตอดเราเลย ป๊ปปๆ แต่เราไม่เห็นตัวมันนะ นี่ก็เหมือนกันเดินชนปลา还不知道ปลาอยู่ไหน เดินชนกิเลส นอนอยู่กับกิเลส คร่อมกิเลสอยู่ กิเลสจี้หัวอยู่ ไม่เห็นกิเลส นั่นพอจิตมันสงบแล้วเราต้องออกหา การขุดคุ้ยหากิเลส

การออกหาคือจิตออกดู กาย เวทนา จิต ธรรม เพราะกิเลสมันเป็นนามธรรม มันจะแสดงตัวผ่าน กาย เวทนา จิต ธรรม มันแสดงตัวผ่าน คำว่า แสดงตัวผ่าน เพราะกาย เวทนา จิต ธรรม ไม่ใช่กิเลส ไม่ใช่กิเลสนะมึง ถ้ากายเป็นกิเลสนะ คนตายไปแล้วมันจบสิ้นกันไปแล้ว กาย เวทนา จิต ธรรม ไม่ใช่กิเลสนะ แต่กิเลสมันแสดงผ่าน มันอาศัยนี่เป็นการแสดงออก พอจิตสงบแล้วนี่เราถึงไปจับมัน ไปดูมัน ไปฝึกหัดมัน พอมันเห็น เพราะกิเลสมันมีใช้ไหม มันก็ยึดมันถือมันในกายเราเป็นธรรมดา พอเราจับเรื่องกายมันก็กระเทือนถึงกิเลสด้วย แต่ต้องจิตสงบนะ

ถ้าจิตไม่สงบนะมันจับกายเนี่ย มันจะไปหาหมอจะไปผ่าตัดให้มันเต่งตึงใจ มันไม่ใช่จะฆ่ากิเลส มันจะไปเสริมกิเลสนะ ถ้าไม่มีสมาธิ ถ้ามีสมาธิแล้วมันถึงจะ

เห็น มันต้องฝึกทั้งนั้น ทุกคนพูดคำนี้ไง เมื่อไรจะจิตสงบล่ะ เมื่อไรจะเป็นสมาธิล่ะ และเมื่อไรจะได้ภาวนา แล้วฉันจะได้มีโอกาสได้ภาวนาไหม แล้วปัญญามันมีอยู่แล้ว เนี่ย บอกเลย ใครบอกภาวนาไหม เอ็งนั่งสิ ไม่ปวดหรือ เวทนาไม่เห็นหรือ มันเห็นทั้งนั้นเพียงแค่เรามีกำลังแค่นั้น จิตใจเรามีวุฒิภาวะแค่นั้น นี่พูดถึงคำว่า “พูดเหมือนใจ”

เขาว่าเราบอกว่าพูดเหมือนไม่ได้ ได้เราก็พูดเหมือน เราเทศน์มาบ่นนำคุณเลย เทศน์ซ้ำๆๆ ทุกวันเลย ไม่เหมือนได้ยังไง พูดซ้ำอยู่ทุกวันเนี่ย พูดเหมือนได้ แต่เหตุผลนะ เหตุผล เหตุผลมันไม่เหมือนกัน พูดเหมือนกันคนหนึ่งเป็นเด็กคนหนึ่งเป็นผู้ใหญ่ คนหนึ่งรู้คนหนึ่งไม่รู้ เนี่ยคำมันไม่เหมือนกัน แต่พูดเหมือนได้ เราพูดถึงผลที่มันเกิดมาจากการกระทำนั้นมันไม่เหมือนกัน คือ เขาจะตะแบงนะ เขาจะพูดว่าให้เราหนีผิดหมด นี่พูดถึงพูดเหมือน นี่วันนี้พูดแค่นี้ละ เดี่ยวคุณรุ่งนี่สิ รุ่งนี่เข้าถ้าคำถามมา รุ่งนี่คำถามจะมากูรอคำถาม เอวัง